

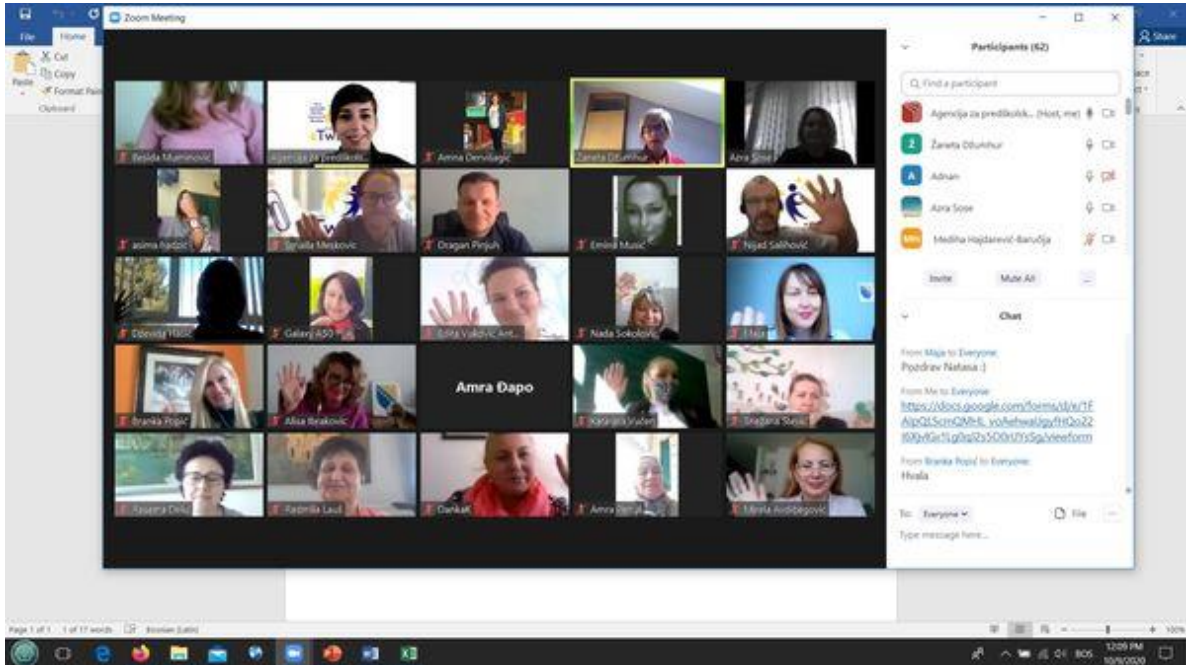
БИЛТЕН

АГЕНЦИЈА ЗА ПРЕДШКОЛСКО ОСНОВНО И СРЕДЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ

октобар - децембар 2020. године

Шеста eTwinning конференција: „Да је наставник бити лако, наставник би био свако”!

Агенција за предшколско, основно и средње образовање, у улози Државне службе за подршку *eTwinningu* у Босни и Херцеговини, организовала је Шесту годишњу *eTwinning* конференцију, под називом: **Да је наставник бити лако, наставник би био свако!** Конференција се према већ дугогодишњој пракси реализује у мјесецу октобру. Ове године то је било 8. и 9. октобра.

Ово је већ шеста година како Босна и Херцеговина активно учествује у једној од најуспјешнијих европских иницијатива на подручју васпитања и образовања – *eTwinningu*. Током свечане конференције уручене су и *eTwinning* плакете за 2019/2020. годину. *eTwinning* награде највеће су признање за успјешно учествовање у *eTwinning* пројектима, учешће, сарадњу и промоцију *eTwinning* програма, а додјељују се најбољем *eTwinning* амбасадору, најистакнутијем *eTwinneru*, најиновативнијем *eTwinneru*, *eTwinnerima* који су добили Европску ознаку квалитета, као и *eTwinning* школама с највише остварених бодова за одређену школску годину.

Корона криза, која је погодила цијели свијет, у први је план ставила све слабости наших образовних система, али и истакла важност мотивисаних и стручних наставника. Коначни циљ *eTwinninga* јесте унапређење квалитета пројектног рада, усмјеравање разумијевања образовних власти на важност укључивања наставника у пројектне активности и повезивање васпитно-образовних установа ради стицања специфичних знања и вјештина које би обезбједиле успјех и унапређење ученичких постигнућа. У ту сврху, овогодишња конференција усмјерила је напоре на интегрисање *eTwinning* пројеката у наставни план и програм, мотивисање ученика и наставника, као и унапређење васпитно-образовних установа и колектива.

У наставку су наведена имена добитника *eTwinning* награда према одређеним категоријама.

Најиновативнији и најистакнутији *eTwinner* у 2020. години је Нада Соколовић, ОШ „Осман Накаш” Сарајево. И награду за најбољег *eTwinning* амбасадора понијела је наша Нада.

Ознаку *eTwinning* школа за период 2020/2021. добило је осам школа, и то:

- ОШ „Веселин Маслеша” Фоча,
- Средња економска школа Сарајево,
- ОШ „Петра Бакуле” Мостар,
- ОШ „Вук Караџић” Власеница,
- ОШ „Осман Накаш” Сарајево,
- Гимназија Добриња Сарајево,

а награду за највећи број бодова при додјеливању ознаке добиле су:

- ОШ „Свети Сава” Фоча и
- Средња зуботехничка школа.

Награђени су и пројекти који су номиновани за *eTwinning* Европску награду 2019, и то:

- Смаила Мешковић – *My lesson democratic participation*, Обданиште „Наша дјеца” Брчко;
- Наташа Вукадин – *Прољеће из нашег угла / Spring how we see it*, ОШ „Свети Сава” Фоча;
- Фатима Кличич – *Pi day*, ОШ „Цазин И”, Цазин;
- Лејла Хујдур – *World Savings Day 2018*, Средња економска школа Сарајево.

И овим путем честитамо свим награђеним *eTwinnerima!*

[6 eTwinning Годишња конференција - Додјела награда - Бранка Попић](#)

[6 eTwinning Годишња конференција - Презентација портала eTw - Жанета Цумхур](#)

[6 eTwinning Годишња конференција - Анкета задовољства корисника радом ДСПа - Жанета Цумхур](#)

[6 eTwinning Годишња конференција - Педагошко-психолошки приступ и методичко дјеловање у обради нпп - Ведран Зубић](#)

[6 eTwinning Годишња конференција - ITE институције – изазов за БиХ - Тамара Прибишев Белеслин](#)

[6 eTwinning Годишња конференција - Пракса у доба пандемије ЦОВИД 19 - Фатима Кличич](#)

[6 eTwinning Годишња конференција - eTwinning у ЕУ ВЕТ школама - Бесида Муминовић и Бесим Муминовић](#)

[6 eTwinning Годишња конференција - Климатске промјене кроз дрво проблема - Азра Шоше](#)

Годишња конференција 2020. – Учионице у акцији – рјешавање климатских промјена уз eTwinning

Током 2020. године годишња *eTwinning* тема су климатске промјене и еколошки изазови.

Како подучавати о климатским промјенама и одрживости животне средине?

Каква се подршка може пружити наставницима како би могли најбоље обрадити теме у учионици и учествовати у промјенама?

Већ 15 година *eTwinning* активно подржава ангажовање наставника, на разне начине и у вези с различитим тематским областима.

Током конференције *eTwinners* су имали прилику учити од стручњака и својих колега, размјењивати идеје и искуства и остваривати нову сарадњу и комуникацију с различитим наставничким профилима, проналазећи инспирацију и стварањем позитивне промјене за васпитно-образовне установе – школске заједнице.

Због немогућности организације контакт-конференције, услед пандемије COVID-19, ова се конференција у цијелости одржала онлајн. Конференција се реализовала у планираним сатницама, од 22. до 24. октобра 2020. године и окупила је више од 600 наставника из 44 земље које учествују у овој великој заједници, заједници која окупља 845 404 наставника, 211 858 школа и 111 739 пројеката.

Босну и Херцеговину представљале су *eTwinners*: Лејла Хујдур, професорица математике у Средњој економској школи Сарајево, Дијана Дорфер-Галијашевић, учитељица из Основне школе „Сафвет-бег Башагић” Сарајево, и Белма Алихоџић, професорица математике у Првој бошњачкој гимназији у Сарајеву. Посебна радионица за представнике министарстава образовања свих земаља учесница реализована је на уобичајен начин, овај пут о

теми *eTwinning* могућности, посебно у вези с његовим дјеловањем у периоду потпуне изолације и затворених школа. Овој радионици присуствовале су представница Министарства цивилних послова Санела Турковић и представница Државне службе за подршку Бранка Попић.

Наставници су имали прилику да изаберу неколико од више од 40 понуђених радионица које су се реализовале у ова три дана. Први дан био је свечарског карактера, с поздравима из свих земаља учесница овог програма, као и с величанственом, већ традиционалном, церемонијом додјеле *eTwinning* награда.

Као и претходних година, мрежа Пријатељи *eTwinninga* организовала је за учеснике конференције врхунску радионицу. Учесници су играли улоге уредника, писаца, илустратора и заједно и ентузијастично радили на мрежном часопису.

[Овдје погледајте и прочитајте завршну верзију е-магазина.](#)

Завршни говор мотивисао нас је и указао на то да је ипак важно дигнути главу и ићи напријед, уз континуирано обезбјеђење квалитета!

Погледајте такође:

[Видео-запис Свечаност додјеле eTwinning Европских награда](#)

[Видео-запис првог дана Годишње конференције](#)

Прилике за професионални развој и усавршавање путем eTwinninga

Представници *eTwinninga* Босне и Херцеговине учествовали су и на двије тематске конференције. Једна од њих требала је бити одржана у мају 2020. године у Прагу, али је због околности и она одржана у онлајн окружењу, и то у периоду од 12. до 14. новембра 2020. године.

eTwinning школе препознате су по својим *eTwinning* активностима и учествовању, преданости и приступу цијеле школе, гдје тимови наставника и директора раде заједно.

Онлајн конференција за све *eTwinning* школе, под називом SHARED LEADERSHIP, окупила је преко 200 представника *eTwinning* школа из ове највеће заједнице наставника и школа у Европи и свијету.

Учесници конференције могли су да послушају уводне говоре који су јавно емитовани уживо, и то у четвртак 12. новембра од 15.00 сати по средњоевропском времену.

Online Conference for eTwinning Schools

**SHARED LEADERSHIP:
towards an eTwinning School approach**

12-14 November 2020

Босну и Херцеговину су на овој конференцији представљале представнице из троструко награђиване *eTwinning* школе у Босни и Херцеговини. У питању је основна школа „Свети Сава” из Фоче, коју су представљале директорица школе Јелена Чанчар и неколико пута награђивана *eTwinnerka* Драгана Арсић.

Циљ конференције био је да се истакну, идентификују, препознају и промовишу елементи који карактеришу *eTwinning* школе, као што је представљено у мисији *eTwinning* школа.

Чланак о овој конференцији можете прочитати на линку испод:

<https://www.etwinning.net/bs/pub/newsroom/highlights/online-conference-for-etwinnin.htm>

Мјесец новембар био је вријеме и за присуствовање онлајн састанку за представнике *NSS*-а, односно представнике Државне службе *eTWINNING NSS/PSA MEETING*.

Састанак се одржао од 18. до 20. новембра 2020. године.

Први онлајн састанак окупио је велики број представника *NSS*-а свих земаља учесница. Имали смо прилику да учествујемо у пленарним сесијама и радним групама у многобројним темама, које су углавном везане за квалитет *eTwinning*а земаља учесница у наредном периоду.

Мозгалице у малим групама дале су прилику за нову сарадњу и комуникацију између представника државних служби и *CSS*-а како би почело да се размишља о резултатима и могућностима за *eTwinning* и друге услуге.

Такође, имали смо прилику да слушамо презентацију и дискутујемо о теми *eTwinning* за нове наставнике (раније *TTI*-иницијатива). Видјели смо активности и стање *eTwinning* програма за 2021. годину. Учествовали смо у пленарним дискусијама и утврдили циљеве и задатке за наредни период. Доста пажње на овом састанку посветило се и *eTwinning* пројектима, циљевима и резултатима самих пројеката, као и информацијама како ће се у наредном периоду додјелјивати ознаке квалитета, рјешавати уобичајени проблеми и додјелјивати државна ознака квалитета.

eTwinning

За много добрих билтен сензација! (слиједи) Мјесечна доза еТwinning вибрација!

У Босни и Херцеговини пријављено је више од 1700 наставника на еТw платформу и није мала ствар бити еТwinning побједник у три категорије годишњег еТwinning такмичења. Овим кратким интервјуом желимо да укажемо на важност еТwinning дјеловања и, можда, дамо смјернице и идеје те упутимо наше еТwinners како учити од најбољих, како примијенити добре наставне праксе и интегрисати еТwinning пројекте у редовне наставне активности, како се професионално јачати и развијати. У овом предновогодишњем билтену имамо прилику и част да разговарамо с најбољом међу најбољима. Она је добитница многобројних еТw плакета и награда, која воли да користи нове технике учења ради постизања бољих резултата ученика, не занемаривши традиционалне принципе, која се успјешно прилагођава и примјењује нове и трендовске методе у свакодневним наставним ситуацијама. Наша саговорница је наставница математике из ОШ „Осман Накаш” из Сарајева, а уједно и еТwinning амбасадорка у Босни и Херцеговини – Нада Соколовић.

1. Када сте се укључили на еТw платформу и који је био Ваш мотив за укључивање?

Прије пет година у Фојници је одржан семинар за наставнике и професоре математике. Том приликом амбасадорка Лејла Хујдур одржала је презентацију о еТwinningu и позвала присутне учеснике да се региструју на еТwinning платформу. Одмах сам се регистровала на платформу и, уз подршку еТwinning амбасадорки Лејле Хујдур и Фатиме Кличић, почела сам с радом на пројектима.

2. Шта за Вас значи *eTwinning*?

eTwinning је незамјењив алат у савременој учионици: повезана сам с *eTwinnerima* широм Европе, заједнички осмишљавамо и реализујемо пројекте, размјењујемо идеје и примјере добре праксе, стручно се усавршавамо, користимо информационо-комуникационе технологије, учимо језике...

3. Да ли Вам је *eTwinning* користио у професионалном развоју и на који начин?

У мом професионалном развоју *eTwinning* игра велику улогу: често се прикључим, пратим и активно учествујем на вебинарима, семинарима, кратким интензивним обукама, које воде стручњаци широм Европе. Ове обуке не захтијевају много времена, уводе нас у одређене теме, подстичу нове идеје, помажу да развијемо нове вјештине. Све информације о вебинарима, семинарима и догађајима редовно се ажурирају на *eTwinning* платформи и доступне су свим корисницима *eTwinning* портала. У вријеме пандемије одржавала сам видео-часове у реалном времену, прозивала ученике да ријеше задатке на виртуелној табли, креирала бројне дигиталне наставне материјале, употребом разних веб-алата (бесплатних), одржала сам и неколико вебинара и настојала да помогнем колегицима и колегама из региона који нису имали искуства с радом с веб-алатима за онлајн сарадњу.

4. Како сте се осјећали када сте се „окитили“ с три *eTwinning* награде у 2020. години?

Врло сам сретна и поносна због награда. Награде су резултат учења, рада на *eTwinning* пројектима, професионалног усавршавања и сјајне сарадње с *eTwinnerima*. Много ми значе сусрети с колегицима Лејлом Хујдур, Расемом Сирћо, Мирелом Авдибеговић, Фатимом Кличић, Сањом Шобер-Војиновић, с којима радим на заједничким пројектима, размјењујем идеје, заједнички се договарамо о организацији радионица, а све како би наши ученици више научили, развили пријатељства... Плакете које сам добила истакнуте су на посебном мјесту у холу ОШ „Осман Накаш“.

5. Шта планирате за наредну годину?

У наредној години планирам учествовати у промоцији *eTwinning* активности у Босни и Херцеговини у циљу повећања броја корисника на порталу, повећања броја пројеката те повећања квалитета постојећих пројеката. Жеља ми је да реализујемо вебинаре с ВЕТ школама и школама у руралним срединама те да помогнемо новим *eTwinnerima* да покрену своје пројекте. Планирам и даље да радим на *eTwinning* пројектима у које сам укључена јер у томе заиста уживам.

Разговор водила Бранка Попић, чланица *eTwinning* тима.

За много добрих билтен сензација! (слиједи) Мјесечна доза еТwinning вибрација!

Образовање и професионални развој наставника кључно је питање у свакој земљи која настоји да унаприједи образовни систем и учини га доступнијим, проходнијим, правичнијим и флексибилнијим. Управо је и *eTwinning* један од многобројних алата за јачање и професионални развој наших наставника. Увијек се требамо осврнути на то шта је то било добро, а шта није у претходном периоду. Сваки **ВАШ** исказ/питање/одговор добра је смјерница нашем тиму за будуће дјеловање.

Као што сваки тим има капитена, селектора, тако и ову *e-twinnersku* репрезентацију прати „*e-twinnerski* селектор” Босне и Херцеговине. Детаљна је, одговорна и организована у свим активностима, пожртвована, спремна у сваком моменту на све пословне ситуације. Неко је ко води статистику не само ваших активности него и свих активности нашег тима. Указује, усмјерава, планира...

Имамо прилику да поразговарамо с нашом државном координаторком *eTwinninga* у Босни и Херцеговини Жанетом Џумхур.

1. Једна тешка и неуобичајена година је иза нас. С обзиром на све околности које су нам се десиле у претходном периоду, како сте и колико сте задовољни резултатима оствареним у овој 2020. години?

Година која је на измаку није баш година које ћемо жељети да се сјећамо. Међутим, и поред свих недаћа и неизвјесности које су нам се десиле на приватном, професионалном и друштвеном плану, у 2020. години било је и успјеха, и задовољства, и мотивације. Врло сам задовољна што смо као служба за подршку *eTwinningu* успјели

одговорно и стручно да будемо подршка више него иједне претходне године. Подстицали смо *eTwinning* амбасадоре на организацију онлајн догађаја с најактуелнијим темама, на веб-страници објављивали смо много текстова који су подржавали наставнике током наставе на даљину, објавили смо низ могућности професионалног развоја, одржали смо, чини ми се, најбољу годишњу конференцију досад, иако је све било у потпуно новим околностима. Број нових *eTwinning* у складу је с уобичајеним годишњим растом, а 2021. годину дочекујемо с много нових идеја и планова.

2. Шта сматрате највећим успјехом *eTwinning* програма у Босни и Херцеговини?

Овај програм је за многе наставнике у БиХ постао чест алат, мјесто гдје се ради мотивисано, стручно, али и с пуно љубави. Ти наставници су све то пренијели и на своје ученике и школе и велико је задовољство пратити њихов рад, развој и напредак.

3. Шта планирате и очекујете за наредни период?

Много је планова, за неке чекамо одобрење, јер је посљедњи циклус 2019/2020. продужен до марта 2022. године. Углавном, оријентација је према руралним и ВЕТ школама у БиХ, дијељењу добрих пракси *eTwinning* школа – како те школе функционишу, како стварају *eTwinning* заједницу, затим припремамо много пропагандног материјала на нови начин. Оставимо неке наше замисли и као изненађење и ишчекивање у 2021. години.

4. Шта желите поручити свим нашим регистрованим *eTwinning*ма, али и наставницима који се још нису прикључили нашој заједници?

Никад није касно да постанете дио ове заједнице, имате прилику да искусите сарадњу, ученике, наставу и колеге на нов и занимљив начин.

eTwinning

Разговор водила Бранка Попић, чланица eTwinning тима.

НАШИ АМБАСАДОРИ

А-дела

Н-ада

А-зра

Н-ијад

А-лма

С-андра

Нови сте у *eTwinningu* и нисте сигурни шта даље? Не брините више! *eTwinning* амбасадори су ту да вас подрже својим искуством, ентузијазмом и изузетним *eTwinning* вјештинама и знањем. Ова активна група наставника темељ је за успјех *eTwinninga* у свакој земљи.

С више од 1700 искусних чланова, не требамо се чудити што су *eTwinning* амбасадори активна заједница која уско сарађује како би ојачала *eTwinning*. У сарадњи с државним/националним службама за подршку (NSS) и партнерским агенцијама за подршку (PSA), они дијеле добре праксе, уче једни од других и развијају своје вјештине, тако да су увијек спремни пружити подршку и смјернице свим *eTwinnerima*.

Свака завршна година, већ традиционално, води нас на заједнички састанак с нашим амбасадорима. Они су најбољи промотори *eTwinninga* у БиХ. Састајемо се да анализирамо досадашње резултате, да похвалимо наше појединачне и заједничке успјехе, да утврдимо тренутно стање, пропусте, недостатке и предности и да на тај начин правимо квалитетне путоказе и планове за наредни период.

Књига, дијете, вртић – подстицање и развој претчиталачких вјештина

Адела Добрић

ПРЕГЛЕДНИ НАУЧНИ РАД у цијелости објављен у Зборнику радова Другог симпозија о босанском језику – истраживање, нормирање и учење босанског језика – досадашњи резултати, потребе и перспективе.

Сарајево, 2016.године

Увод

Кључ образовног развоја дјетета јесте учење читања у предшколској доби, односно развој претчиталачких вјештина. Дјеца која почињу читати од малих ногу показују пуно већи интерес за читање у одраслој доби од дјеце која нису усвојила ту навику. За каснији образовни и животни успјех човјека изузетно је важно читање и писање у предшколској доби.

Читање је облик дружења и играња с дјететом. Оно унапређује емоционалну приврженост дјетета родитељима и васпитачицама у вртићу. Читањем дјетету преносимо многе поруке. Читање је добро, читањем учимо много, читање је начин живота и треба га практиковати у будућности. Вртић који има уређен центар за почетно читање и писање представља окружење које је пресудно за актуелно и будуће дјечје учење, развој и васпитање.

Када се стекну навике коришћења књиге у предшколској доби, тек се тада може говорити о дугорочном социјалном, економском и академском резултату у одраслој доби. Предшколско васпитање и образовање интегрални је дио јединственог васпитно-образовног система, први посебан и специфичан степен васпитно-образовног система, те представља темељ успјешности у почетном читању, вјештини читања у одраслој доби и позитивном односу према књизи.

Књиге треба давати дјечи

У методици је општеприхваћено да књиге треба давати дјечи предшколског узраста да их разгледају како би се подстицала заинтересованост за књигу. Слушање прича и разгледање сликовница програмски су садржаји кључни за рани развој који доводи до каснијег успјешног описмењавања. Колико данас дјеца посежу за

сликовницама/књигама, независно од тога да ли су код куће или у предшколској установи? Дјеца која су рано научила читати била су окружена књигама и укључивана у све активности које подразумевају читање и писање, тако да већ прије поласка у школу схватају чему служе књига, читање и зашто је корисно читати.

Предшколске установе имају своје кутке библиотеке или центре за почетно читање и писање те предвиђено вријеме за приче у току дневних активности. Улога предшколске установе јесте да омогући дјецу надоградњу онога што су већ научила, како би стекла јака, позитивна осјећања о себи и како би видјела себе као говорнике, читаоце и писце. Програми захтијевају богато литерарно окружење, групну собу која одражава ситуације из стварног живота, с материјалима који су познати и примамљиви. Квалитетна околина за подстицање читања, такво је окружење које доприноси квалитетном развоју претчиталачких вјештина. Од тога да ли предшколска установа и васпитачице обезбјеђују такво окружење зависиће дјететова успјешност у почетном читању, његова вјештина читања у одраслој доби и колико ће му читање током цијелог живота бити извор знања и ужитка. Подстицање љубави према књигама толико је важно да би се требало наћи на првом мјесту када је у питању рани развој дјеце.

У свијету је разрађен посебан предшколски програм заснован на обради књижевне теме, чији је резултат знатно повећано дјечје интересовање за књиге изван предшколске установе. У савременим схватањима предшколског курикулума акценат садржаја прелази на исходе учења, а у овом случају то је развој моралног понашања. Заједничко читање и расправљање о дилемама које се износе буде код одраслих и дјеце осјећај заједништва и моралне атмосфере. Развијеност претчиталачких вјештина сматра се важним предзнаком будуће читалачке успјешности. Почине с двије и три године, а завршава се између шесте и седме године живота, када се успоставља кореспонденција између гласа и договореног знака за тај глас – слова.

Закључак

Игра је природни облик учења у предшколској доби. Идеално вријеме за постављање темеља читалачких вјештина, писмености, моралности, љубави према писаној ријечи и књизи јесте предшколски период. Прве године дјечјег живота вријеме је када су све могућности развоја или отворене или заувјек изгубљене. Подстицајно окружење има значајну улогу у развоју претчиталачких вјештина. Читањем се отвара читава лепеза знања: дјетету се омогућује да развије фонд ријечи и заинтересује се за стране језике те се унапређује његов начин размишљања и изражавања. То ће му помоћи у каснијем животу, нарочито у подручју пословне каријере, родитељства и међуљудских односа. Тако ће дјеца која не науче добро читати унутар неколико школских година имати лошији успјех у каснијем школовању. Књиге/сликовнице не смију се третирати искључиво као средство забаве и разоноде. Оне су средство васпитања и образовања, средство изградње дјетета као свестране, културне и моралне личности. Стога се препоручују садржаји који су едукативни, а обавеза одраслих јесте да се руководе основним педагошким принципима.

Драги наши eTwinneri,

нека нам ова година буде само једно велико животно и професионално искуство, нека буде поука да се са свим непознатим стварима морамо сусрести, морамо покушати да их упознато, морамо изнова да учимо, али морамо и да се прилагођавамо! Ипак, нека нам свака наредна година буде много љепша, успјешнија и здравија, желимо да у њима имамо прилику да се доказујемо и учимо, да стварамо и дијелимо своје знање, љубав и пожртвованост. Будуће генерације ће нам, вјероватно, на томе бити врло захвалне!

Срећну Нову 2021. годину, с пуно здравља, љубави, сарадње, солидарности и успјеха, жели вам ваш eTwinning тим!

Zanita Džumhur

Adnan Obranović

Almina Šatrović

Dragan Pinjuh

Sandra Čuljak

Branka Popić

eTwinning

eTwinning DRŽAVNA SLUŽBA ZA PODRŠKU Bosna i Hercegovina

Erasmus+

www.etwinning.net

„Инвестиција у знање исплаћује најбоље камате ”

Бенџамин Френклин

